



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Quibus modis acquirenda sit humilitas. cap.xxiiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

cius publicabitur leuitas ipsius. Cupit semper laudari ab hominibus, & virtutibus, quibus alienus, se prædicare gessit. Non se patitur cuiquam esse subiectum; sed semper primatum cupit, & ad maiorem gradum se conatur immergere. Et quod ex meritis obtinere non potest, ambiendo festinat. Ambulat semper tumens, vt iter vacuus, & inanis. Et sicut naus absq. gubernatore cum iactatur à fluctibus, ita & is circumfertur inter omnes actus suos. Humilis è cōtrario respuit omnem honorem terrenum, & vltimum se esse iudicat omnibus hominibus, Nam etsi mediocris appareat in vultu, eminens apud Dominum intuetur. Cū consummauerit omnia mandata Domini, nihil se fecisse testatur, & omnes virtutes animæ suæ celare festinat. Sed divulgat Dominus omnia opera ipsius, & profert in medium, & mirificat gesta ipsius, & exaltrabit, & clarum faciet eum, & in tempore precum suarum, quod postulat impetrabit. Et tu fili cū accesseris ad precandum Dominum, prosterne te humiliter & confecta eius, ne postules quicquam quasi ex gratia meritorum tuorum, & si est tibi etiā conscientia boni operis aliqua, cela illum, vt te silente multiplicetur, & restitatur à Deo, & peccata tua citò produc in mediū, & deleat Dominus illa cū confessus fueris ea. Nec velis te iustificare cū ad orandum accesseris, ne sicut Pharisæus ille ex eas condemnatus. In tempore orationis omnem malitiam cordis proijce abs te, & remitte si quid habes aduersus proximum tuum b.

Humilis respuit omnem honorem.

Cum accesserit quis ad precandum Dominum quid faciendum.

a Luc. 18.

b Basil. in admonit. ad fil. spirit.

Quibus modis acquirenda sit humilitas.

CAP. XXIII.

DVerò Bernardus Archiepiscopo Senonēsi scribens, in eo tres has virtutes debere esse demonstrat, castitatem, scilicet, charitatem, & humilitatem: cumque de duabus prioribus egisset, & de humilitate tractare aggrediretur. Iam, inquit, de tribus, quæ superius proposuimus, sola tractanda restat humilitas. Hæc duabus præmissis virtutibus in tantum est necessaria, vt absque ista illæ nec esse virtutes videantur. Nepe vt castitas, seu charitas detur, humilitas

c epist. 42.

Humilitas castitati, et charitati devicorum necessaria.

Fff iij merc.

Virtus perficitur in humilitate.

Humilitas omnia virtutum propugnacula, & turris est.

Superbia definitio, et diuisio.

Humilitatis definitio, & diuisio.

Ne quis altius de se aliquid sentiat.
a Roman. 12.
b Psalm. 130.

Galat. 6.

meretur: quoniam humilibus Deus dat gratiam. Seruat acceptas; quia non requiescit spiritus Domini super quietum, & humilem. Seruatas contumaciam virtus in infirmitate, id est in humilitate potitur. Inimicam omnis gratiae, omnisque initium perit debellat superbiam, & tam à se, quam à ceteris virtutibus superbiam illius propulsat tyrannidem. Sequitur eum ex aliis quibusque bonis virum magis laudem parere solet incrementum superbia, sola hec omnia propugnaculum quoddam turrisque virtutum, cuius titer resistit malitia, obuiat praesumptioni. Comiti autem reor indagare aliquid & de superbia, quoniam ex opposito sibi vitio virtutis decor manifestus appareat. Superbia est appetitus propriae excellentiae. Haec in species duas diuiditur, in caecam, & vanam superbiam. Caeca superbia, seu contumacia, est vitium, quo se existimans aliquis vel esse bonum, quod non est, vel à se esse quod est in se, non in Domino gloriatur. Vana superbia seu vanitas, est vitium, quo quis tam de eo quod est, quam de eo quod non est, suis magis, quam Dei laudibus delectatur. His ita praemissis aptemus iam contraria humilitati, singula singulis opposites.

Humilitas est contemptus propriae excellentiae. Contemptus vero opponitur appetitui. Duabus quoque superbiae speciebus, duae nihilominus humilitatis opponuntur. Contra caecam, ut quae de se nouerit sentire humiliter: contra vanam, nec consentire aliter sentire. Nempe qui de seipso sentire humiliter non potest, in neutro ipsius de se iudicium falli potest: videlicet, ut maius aliquid putet se esse quam sit, aut à se esse quod non sit. Et ideo patienter carens, quod sibi nouerit sentire humiliter de eo, quod certus est adesse, non in Domino gloriatur. Porro aduersus hoc, ut de se altius se aliquid sentiat, solet, ne insoleat, verus humilis illud sibi iugi meditatione reuoluere: non alacriter, sed humilibus consentientes. Et illud: Non ambulauit in magnis, neque in mirabilibus sperauit. Si non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam meam. Et item: Qui se putat aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Contra hoc autem, ut à se laetetur

esse, quod se sentit esse, sollicitè se ipsum interrogat: Quid habes, quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Item, qui humanas laudes consuevit perfectè contemnere, cum se laudari percipit de eo quod in se nouit non esse, nihil tamen acquiescens illud sibi commemorat: Qui te beatificant, in errorem te mittant. Sed & illius nihilominus verba liculi recordatur: Veruntamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris, vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum. Proinde sollicitè studet imitari Apostolum, ita de se loquentem: Parco autem: ne quis me existimet supra id quod videt in me, aut audit aliquid ex me. Cum vero laudari se comperit de bono, quod se fortè habere cognoscit, nihilominus, quantum in se est, scuto veritatis curat à se iaculum fauoris repellere, dans gloriam Deo, & dicens: Gratia Dei sum id quod sum. Et propulsans à se omnem suspicionem, ait Domino: Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Metuit nimirum, si aliter egerit, ne fortè audiat ab ipso: Recepisti mercedem tuam. Et iterum: Gloriam ab inuicem quaeritis, & gloriam quæ à seculo Deo est, non vultis. Refugiens ergo & de hoc ad confitendum Apostoli, probet ipse opus suum, vt sic habeat in semetipso gloriam, & non in altero. Beati, qui in veritate dicere possunt: Gloria nostra, hæc est testimonium conscientia nostra. Veruntamen delicta quis intelligit? Nam si possem dicere cum Paulo (quod quidem longè est à me) nihil mihi conscius sum, non tamen in hoc esse iustificatum, oporteret me glorificari. Non enim qui seipsum commendat, ille probatus est: sed quem Deus commendat. Nescio quo pacto familiarius semper humilitati propinquare solet diuinitas: Denique illa se induit, vt apparet hominibus: Substantiam, formam, habitumque getauit humilem, ipsius nobis commendans virtutis excellentiam, quam speciali sui voluerit honorari presentia.

Vobis autem dilectissime Archiepiscopo, vobis præcipue tanto magis arbitror hanc esse necessariam, quanto maior noscitur materia competere superbiendi.

Fff iiii Genus,

Ne quis à se putet esse, quod se sentit esse.
a 1. Corint. 4.

b Isai. 3.

c Psal. 61.

d 2. Corin. 12.

Si quis audiat se laudari, de bono quod habet.
e 1. Corint. 15.

f Psal. 113.

g Matth. 6.

h Ioann. 5.

i Galat. 6.

k 1. Corint. 1.

l 1. Corint. 4.

Non qui seipsum commendat, ille probatus est.

Cui magis necessaria humilitas.

Genus, ætas, scientia, cathedra, & quod maius est, pre-
matus prerogativa, cui non essent insolentia, tor-
elationis occasio? Quanquam esse possint & humilia-
tis. Meditantibus quidem honores blandiuntur, sed
onera pensantibus tædio sunt atque formidini. Non
autem omnes capiunt hoc verbum. Multi enim non
ta fiducia, & alacritate currebant ad honores, si
sentirent & onera. Graui profecto metuerant, cum
tanto labore, atque periculo quarumlibet arde-
rent infulas dignitatum. Nunc verò quia sola arde-
tur gloria, & non pœna, purum esse clericum cre-
ditur in ecclesia, seque vites aestimant, & inglorios, quos
quocumque eminentiori in loco non fuerint suble-
ti. Bona humilitas, quæ & impresentiarum ad humi-
modi curis, & honoribus mentem facit esse quietam
& a minacibus pœnis in futurum securam reddunt
scientiam.

Quibus hono-
res tædio sunt et
formidini.

Humilitas so-
la potest salua-
re animas no-
stras.

Mater patien-
tiae humilitas.
a serm. in die
natal. Dom.

b Idem Bern.
in tract. de ordi-
nate.

Obediens humi-
litas acqui-
ritur.

c Bernard. in
tract. de parva
serm. serm. 25.

Ad humilita-
tem quibusdam
gradibus est
ascendendum.

d serm. 2. de
quadrag.

Studete humilitati, quæ fundamentum est cunctarum
virtutum, & estimini illam, quæ sola potest saluare ani-
mas vestras^a. Hæc custos pudicitiae, & castitatis est pa-
tientiae mater. Sine causa laborat, qui virtutes sine hu-
militate congregat. Vera autem patientia, aut
profundam humilitatem nec parit, nec terret.
Hanc verò quisquis veraciter habet, si ei aduersus
aliquid acciderit, non contristatur; sed adhuc diligens
Deum omnia cooperantur in bonum. Ille timet in pro-
speris, gaudet in aduersis. Amat, & adiuvat lepro-
squentes, quia cum patientia, & benignitas commu-
tur, velut indiuiduæ comites^b. Per continentiam
tem castitas; per socialitatem charitas; per obedientiam
verò humilitas acquiritur^c. Nihil verò facilius est
lenti, quàm humiliate semetipsum^d.

Sed ad hanc nobis humilitatem quibusdam erit pro-
dibus ascendendum. Primum enim cor hominis, quæ
adhuc peccare delectat, nec miseram consuetudinem
proposito meliore mutauit, ne sit gratia, & humilia-
tis capax, propriis vitis præpeditur. Secundo quoque
ubi corrigere mores, & priores nequitias decetero
iterare proponit; ipsa tamen peccata præterita, iam
amputata quodammodo videantur, dum in
manu

manent, gratiam hanc non admittunt. Manent autem donec confessione lauentur, donec succedat tibi dignis fructibus poenitentia de medio tollantur. Sed va quae tibi, si forte vitis, & peccatis perniciosior succerit ingratitude, vt dum tepescimus processu temporis a seruore conuersationis nostrae, paulatim refrigescit charitas, abundat iniquitas, vt consummemur carne, qui spiritu coeperant. Inde enim est, vt minus ea sciamus, quae à Deo donata sunt nobis, indeuoti pariter & ingrati. Si igitur gratiam cupimus inuenire, sic decet: abstinemus a vitis, vt de praeteritis quoque peccatis digne poeniteamus. Nihilominus quoque solliciti sumus & deuotos nos Deo & verè humiles exhibere, quo videlicet anima nec in peccandi consuetudine, nec in conscientia peccatorum; sed nec in tepore, & torpore ingritudinis, aut in electionis cecitate persistat.

Deinde totius humilitatis summa in eo videtur consistere, si voluntas nostra diuinæ (vt dignum est) subiecta sit voluntati, vt scilicet voluntariè sacrificet Domino, & confiteatur nomini eius: non quia terribile & sanctum; non quia omnipotens, sed quia bonum est, & hoc per triplicem voluntatis nostrae subiectionem. Primo, vt quod certum est Deum velle, id nos velimus omnino; & quod certum est eum nolle, similiter excitemur & nos. Quod autem incertum est vtrum velit, an nolit, neque velimus ex toto, neque penitus non velimus. Hic certè fratres in hoc medio totum periculum est Canoniorum & aliorum clericorum, dum incedit blandimur nobis, & palpantes seducimus nosmetipsos. Huic accedit, vt dissimulemus Domini quærite voluntatem, dum & nostram facere, & aliquam ignorantia habere volumus excusationem. Quis enim est ille tam infelix, qui id nolle audeat, quod certum est Deum velle; aut quod certum est eum nolle, id velle praesumat? Sed in medio periculum est. Propterea rogo vos, diligenter attendite; vbi certa est Dei voluntas, omnino nostra sequatur; in his videlicet, de quibus certum aliquid in scripturis inuenimus, aut ipse spiritus manifeste clamat in cordibus nostris, quid sentiendum sit, vt est charitas, humilitas, castitas, obediētia,

FFFV & alia

Ingratitudo peccatis perniciosior.

a Bernar. serm. 3. de amuntia. dom.

Humilitatis summa in qua consistat.

Periculum, in quo versantur Canonici etiam qui sibi boni esse videntur.

Cum certa est Dei voluntas, quomodo nos gerere debeamus.

& alia his similia: Hæc approbamus indubitanter, & appetimus, quæ placere Deo scimus indubitanter. Sed & ea omnimodis odisse debemus, de quibus certum quod oderit ea Deus, ut est superbia, fornicatio, iniquitas, impatientia, inobediencia, & similia. In huiusmodi rebus, de quibus nihil certi possumus inquirere, quæ certum voluntas nostra definiat, pendat inter utramque, aut saltem neutri parti nimis inhæreat, cogitamus semper ne forte altera pars Deo magis placeat, & parati sumus voluntatem eius sequi, in qua utramque partem eam cognouerimus inclinari. Nemo sapienter quæ certa sunt hæsit. Nemo dubia pro certis amittit, nemo sibi in dubiis iudicium vendit, præcipit, & experimur quod scriptum est: Pax multa diligentibus legem tuam Domine, & non est illis scandalum. Vnde enim sunt scandala, vnde turbatio nisi quod propriam sequimur voluntatem, & tenemus quod volumus in corde nostro definientes, si quod modo id promiseri contingat, aut impediri, cõtinuamus in impatientiam, in murmurationem, in scandalum proni sumus; non attendentes, quoniam omnia cooperantur in bonum his, qui secundum propositum sancti sunt sancti, & qui nobis casus videtur, sermo quilibet Dei est, suam nobis indicans voluntatem? At quomodo nihil certum de huiusmodi in corde posuerit, in quocumque partem postea conuertatur, scandalum non poterit. Aut si quis facere cogitat vnde mandatum dicitur non habet, si voluntatem suam seu conscientiam contempserit, donec Prælatum interroget, & ab eo quod Domini voluntatem, cui vice ipsius obedit, non turbabitur, quicquid ei præcipiatur, quoniam, ut dictum est: Pax multa diligentibus legem tuam Domine, non est illis scandalum.

b Bernard. in serm. de subiectione nostræ voluntatis. Superbia in peccato prima, & postrema est.

Præterea sicut superbia est origo omnium criminum, ita est ruina omnium virtutum. Ipsa enim est in peccato prima: ipsa in cõsuetudine postrema. Ipsa autem in cõsuetudine mentem per peccatum prosternit, aut in fine de virtutibus deicit. Ideo est omnium peccatorum postrema, quia tam per virtutes, quam per vitia humanam potentiam exterminat. Cætera vitia solas illas virtutes

petunt, quibus illa destruantur, vt luxuria pudicitiam; ira patientiam; sola verò superbia cōtra cunctas animi virtutes se erigit, & quasi generalis ac pestifer morbus omnes corrumpit. Idcirco nisi omnia opera nostra humilitas præcellerit, comitata, & consecuta fuerit, proposita, quā intueamur: apposita, cui adhæreamus: interposita, qua reprimamur, totū de manu extorquet superbia. Quantalibet sit iustitia operis, apud æternū iudicem nulla est, si hanc eleuat tumor mētis. Perit reuera omne quod agitur, si nō sollicitē in humilitate custodiatur.

D. verò Prosper ^b superbiæ, & humilitatis collationem faciens, vtriusque effectus pulchrè depingens, & vitia virtutibus cedere debere demonstrans: Si, inquit, superbia est initium omnis peccati, & concupiscentia peena peccati, non potest aliter vinci concupiscentia vitiosa, nisi prius caueatur humilitatis virtute superbia, quæ eius est inimica. Superba voluntas, facit Dei præcepta contemni; humilitas custodiri. Superbia ex angelis demones fecit: humilitas homines sanctis angelis similes reddit. Illa rebelles diabolo subditos facit; hæc humiles Christo coniungit. Superbi cupiunt in se, quod non faciūt prædicari: humiles refugiant quicquid boni operantur agnosci. Alii vitia sua à se alienādo peruersitatem suæ voluntatis excusant, & bona sua suis vitibus deputando, semetipsos turpiter iactant: isti si quæ peccata commiserint, voluntariè cōfitemdo semetipsos excusant, & omnia bona sua diuino muneri deputādo, Deum iugiter laudant. Quapropter si virtus non habitat in animo vitioso, superbia humilitatis cedit imperio: quia non potest mens regnum habere virtutum, nisi prius iugum excusserit vitiorum. Tunc enim vitia fideliter expulsa decedunt, si virtutibus cedant. Alioquin & subsidunt ad tempus eiecta, vel redeunt, nisi virtutes in locum vitiorum, quæ fuerint depulsa, succellerint. Quapropter pietas in nobis crudelitati resistat: iram patientia fundata coërceat; pudicitia libidine vincat: animositatē tranquillitas tollat; verbositatē taciturnitas moderata cōpescat; delectatio spiritualis desideria carnalia imminuat; abstinentiæ rigor aculeos carnis obrūdat; curiositati studium spirituale succedat; sobrie-

*Humilitas omnia
nobis nostris
operibus adesse
debet.*

*a Bernard. in
medi. deuotif.
b de vita con-
templ. li. 3. c. 3.*

*Superbia humili-
tate vincenda.*

*Quo modo vi-
tia virtutibus
cedant.*

sobrietati cedat ebrietas; mansuetudini succumbat in-
manitas; dominetur leuitati auaritas; Dei & patri-
mi charitate crescente consumatur tota mundi cupiditas;
excludat parcitas vera luxuriam; castiget indolentiam
virtus ignauiam; reprimat humilitas prolixa inuicem
tiam; pellat simplicitas pura recordiam; nō impet
varietas fucata constantiam; emendati mores augent
disciplinam; frangat clementia religio sauitiam; &
funditus eradicet bonitas acquisita malitia; vterque
fitione vitiorum celebretur introductio gloriosa virtutum.
Humiliemus itaque Domino animas nostras, & in
spiritu constituti humiliato, seruientes illi dicamus
sientes cum Iudith Domino*:

a Iudith cap.

6. & 8.

Oratio humili-
tatis opportune
nunc dicenda.

Domine Deus caeli, & terrae, intueere superbia in-
reticorum, & respice ad nostrā humilitatem, & facies
sanctorum tuorum attende, & ostende quoniam non
derelinquis praesumentes de te; & praesumentes de
& de sua virtute gloriantes humilia; & secundum vo-
luntatem tuam sic facias nobiscum misericordia tua
vt sicut conturbatum est cor nostrum in superbia pe-
rum, ita etiā de nostra humilitate gloriemur, & non
vlescamur nos pro his, quae patimur, sed respice
peccatis nostris haec ipsa supplicia minora esse, & magis
Domini, quasi serui qui corripimur ad emendam vitam
& non ad perditionem nostram, euenisse credamus.
Memores sumus, quia tentati sunt patres, & peccato-
fores nostri, vt probarentur, si verè colerent Deum
suum, & omnes, qui placuerunt Deo per multas tribu-
lationes transferunt fideles. Illi autem, qui tentationes
non susceperunt, cum timore Domini & impatentiam
suam, & improprium murmurationis suae contra
Dominum protulerunt, exterminati sunt, & perierunt.

Quomodo honestas per rectam disciplinam in clero sit
restituenda. CAP. XXV.

QUOD si praedictis aliisque similibus diuina dis-
ciplinā, summorum Pontificum, sacrorum con-
ciliorum, & sanctorum patrum dictis, & auctoritatibus
ritatibus mali, & inhonesti clerici, à virtutibus ad vitia
& in primis ad humilitatem, & obedientiam restitui-
antur.